

LEESWIJZER MENUKAART:

Deze menukaart bestaat uit vier onderdelen:

1. Totaal overzicht van het educatief aanbod , uitgesplitst in:	blz. 2
Gezond eten en bewegen	blz. 2
Koken en proeven	blz. 3
Moestuinieren	blz. 4
Groei of productie van voedsel- (deels) op school)	blz. 6
Groei of productie van voedsel- excursies	blz. 7
Aan eten of voeding gerelateerd	blz. 9
2. Aanbieders	blz. 11
3. Tips	blz. 13
4. Aansluitingsmogelijkheden Kalender	blz. 16

AD 1: Onderstaand aanbod is het **totaal overzicht** van het educatief aanbod dat de (aspirant)leden van het Gelders Netwerk van NME centra o.a. aan hun basisscholen kunnen aanbieden. Niet alles is bij elk centrum aanwezig / te leen. In de laatste kolom ziet u de aanbieder(s).

Reservering van het aanbod gaat bij de meeste NME/NDC centra via het digitale catalogus- en reserveringssysteem [nmegids.nl](https://www.nmegids.nl). Daarin staan naast een uitgebreide beschrijving van het item ook de voorwaarden, perioden en kosten. De kosten voor scholen zijn afhankelijk van eventuele subsidiëring door de verschillende gemeenten. Dit is maatwerk. Kosten worden na inloggen per school nader gespecificeerd in <https://www.nmegids.nl/>.

Bij sommige items staat een website vermeld. Daar kunt u rechtstreeks informeren en/of boeken.

AD 2: Aanbieders. Let op: Elk NME/NDE centrum heeft haar eigen werkgebied, d.w.z. uit welke gemeente(n) de basisscholen en KDV/BSO er terecht kunnen. Dat vindt u op de website van het betreffend NME centrum. Kijk ook op www.nme-gelderland.nl, daar staat welke NME/NDC centra er in Gelderland zijn. *Van enkele leden van het Gelders NME netwerk is het aanbod nog niet opgenomen in dit overzicht*

AD 3: Tips: NME Betuwe verzamelde een groot aantal tips rondom het thema Gezonde Voeding & Gezond Bewegen. Heeft u hierbij op- of aanmerkingen en/of eventueel andere tips die u wilt delen met ons of met (aspirant) Gezonde Scholen, schroom dan niet om ze ons te melden vianmebetuwe@gmail.com. Laten we elkaar daarbij helpen.

AD 4: Rondom het thema Voeding (en gezond gedrag) zijn er legio mogelijkheden aan te sluiten bij landelijke, provinciale of regionale bijzondere momenten. U vindt deze in het overzicht, de kalender. Zijn er aansluitmogelijkheden met schoolthema's welke wij nog niet vermeld hebben, schroom dan niet om die aan ons door te geven vianmebetuwe@gmail.com.

Wilt u informatie of hulp: het NME denkt met u mee! Mail of bel het NME centrum in uw buurt. Kijk evt. op www.nme-gelderland.nl

NME - item + groep(en)	Omschrijving	Aanbieder(s)
Gezond eten en bewegen		
De Gamer en de Ballerina Gr. 6 t/m 8	Deze leskist gaat in op de relatie tussen lekker en gezond eten en bewegen. Aan bod komen spijsvertering, schijf van 5, energiebalans en gezonde keuzes maken. Les 1 is in de klas en les 2 in gymlokaal.	NME Betuwe, NME Overbetuwe, Natuurcentrum Arnhem, NME Ulebelt, NME Het Groene Wiel
Themakist Gezond Beschikbaar in 3 versies: OB = gr 1 t/m 3; MB = gr 4 t/m 6 en BB = gr 6 t/m 8	Ontdekkend en onderzoekend leren over een gezond lichaam, gezonde voeding en een gezonde leefstijl. In de kist brochures, posters, veel boeken, onderzoeks-, spel- en ontwikkelingsmateriaal, NME-tips en de jaarkalender.	NME Betuwe, NME Overbetuwe, NME De Grote Rivieren
Voorproevers van de Keizer Gr. 3 -4	De keizer houdt enorm van groenten maar is vreselijk bang voor zijn kok. De leerlingen worden voorproever van de koning en gaan verschillende soorten groenten zelf onderzoeken, blind proeven en klaarmaken. Met verse groentepakket aan de slag!	NME Het Groene Wiel
Groente-experts Gr. 5-6	De leerlingen maken een eigen receptkaart. In de kookles maken zij hiervan een gerecht of een heerlijke groente-egel. Door onderzoek te doen naar het verschil van groenten in blik, in een pot of vers worden ze echte groente-experts!	NME Het Groene Wiel
JOGG/Sportcoach en school/ Bewegingsonderwijs Schoolbreed	Beweegtussendoortjes, fit-testen, gezond traktatiebeleid, gezonde pauzehap en tussendoortjes, pauze-activiteiten, pleinspellen, herinrichten schoolplein.	NME Betuwe, NME Overbetuwe, GA Harderwijk
Blik op je eten Gr 1 t/m 8	'Blik op je Eten' is speciaal ontwikkeld voor gebruik in de klas of op het schoolplein. Voor iedere groep is er een blik beschikbaar. Elk blik bevat 20 korte lesactiviteiten over smaak, gezondheid, voedselproductie, consumentenvaardigheden en koken.	NME Betuwe

Spelmateriaal met B-bot: groente en fruit Gr 1 t/m 6	In een transparante mat worden kaarten van Groenten en fruit geschoven. De leerlingen sturen een B-bot naar het antwoord op de vragen die erbij horen.	NME Betuwe
Spelmateriaal Groenten en fruit Gr 1 t/m 8	Ruim 70 modellen groenten en fruit, te gebruiken bij voedseleducatie, moestuinieren, burgerschapslessen (voeding in verschillende culturen) enz. Plus boek: De wereld van voedsel.	NME Betuwe
Spelmateriaal Voedsel Gr 1 t/m 8	Elk set bevat doosjes met modellen van Groente en fruit, brood en koek, vlees en vis/schaaldier. Te gebruiken bij voedsel-educatie, burgerschapslessen (voeding in verschillende culturen) enz. Plus boek: De wereld van voedsel	NME Betuwe
Koken en/of proeven		
Smaaklessen Gr. 1 t/m 8	Een leskist en bijbehorende website om het thema voeding te beleven in 5 pijlers: smaak - gezond eten- voedselproductie- consumentenvaardigheden- koken. In de leskist met materialen ook een multomap met suggesties.	NME Betuwe, NME Overbetuwe, Kunstwerk! NME, Natuurcentrum Arnhem, NME Ulebelt, NDE De Hortus, NME De Grote Rivieren, NME Het Groene Wiel
Alles voor een pannenkoek Gr. 1 t/m 3	D.m.v. “het pannenkoekenboek” zien leerlingen waar alle ingrediënten die nodig zijn voor het bakken van een pannenkoek vandaan komen. Daarna gaan ze aan de slag met malen en bakken en proeven. Welk beleg is gezond en wat kun je beter niet te vaak eten?	Natuurcentrum Arnhem, NME Ulebelt, NDE De Hortus, NME De Grote Rivieren, NME Het Groene Wiel, NME Betuwe, NME Overbetuwe, Groenmakers
Themakist Pannenkoek Gr. 1 t/m 4	Uitgebreider dan de leskist “Alles voor een pannenkoek”. Met extra spellen, Bee-Bots, educatieve links enz.	NME Betuwe, NME Overbetuwe
Kort project pepernotenplank Gr 7-8	Kinderen verwerken hout uit het bos tot een serveerplank. Ze bakken hierbij pepernoten en leren over de herkomst van de ingrediënten.	NDE De Hortus

Op bezoek bij de boer/het agrarisch bedrijf	Bedrijf: Proeven van inlandse en uitheemse producten	Kunstwerk! NME
Gastles Proeven en Beleven	Er komt iemand in de klas met de meest uiteenlopende groenten. Wat zijn dat? Hoe worden ze gekweekt en vooral hoe smaken ze? https://degroeneschuur.nl/	Kunstwerk! NME
Excursie Proeven en beleven	In de kookstudio voel, proef, beleef en geniet je met je klas van Hollandse en buitenlandse producten. Veel aandacht voor gezonde voeding. In de kas zie je hoe alles groeit. https://degroeneschuur.nl/	Kunstwerk! NME
Insecten als voedsel Gr. 5-6	Zowel als gastles als te leen als leskist. Leerlingen maken kennis met insecten als voedsel. Ze ontdekken dat je eet wat je gewend bent, bakken poffertjes met insectenmeel en onderzoeken meeltorren	NME Het Groene Wiel
Moestuineren		
Moestuinkaarten Gr. 1 t/m 8	70 kaarten met beschrijvingen van 20 soorten bloemen en 45 soorten groenten: hoe moet je die zaaien of poten, verzorgen en oogsten. Duidelijke instructies en tips.	NME Betuwe, NME Overbetuwe, Kunstwerk! NME, Natuurcentrum Arnhem, NME Ulebelt, NME De Grote Rivieren, Groenmakers,
Moestuinplezier met zadenpakket Gr. 1 t/m 8	Een pakket waarmee leerlingen 10 verschillende soorten groenten kunnen zaaien, verzorgen en oogsten. En daarna verwerken in een lekkere maaltijd.	NME Betuwe, NME Overbetuwe, Kunstwerk! NME, NME Ulebelt, NDE De Hortus, NME De Grote Rivieren
Materiaalzending Moestuineren Gr. 1 t/m 8	Zelf aan de slag met zaaien, verzorgen, oogsten en proeven van een aantal verschillende soorten groenten. Van pot of vierkante-meter-bak tot moestuin.	NDE De Hortus

Moestuiniëren met/op de school! Schoolbreed	Zelf aan de slag, met je handen in de grond. Zaaïen, verspenen, zien groeien, oogsten en opeten.	Kunstwerk! NME, Natuurcentrum Arnhem, NME Ulebelt
Moestuiniëren Gr. 5 of 6	Klas gaat van half maart tot oktober (eventueel tot de zomervakantie) wekelijks moestuiniëren met verdieping van kennis over moestuin gerelateerde onderwerpen (o.a. bodemleven, zaden/kieming, oogst, recepten, bemesting, kringloop, plastic, zonbescherming, honingbijen, solitaire bijen, akkergewassen, voedselbomen). Erkend programma door RIVM	Lingewaard Natuurlijk
project Klasse Moestuin Schoolbreed	Eén klas kweekt hun eigen groenten op het schoolplein. In bakken verbouwen de leerlingen groentesoorten die ze vóór de zomer oogsten. Met een workshop voor leerkrachten.	NME Het Groene Wiel
Leskist De Moestuin	Een kist met lesmateriaal 'Een jaar rond met je handen in de grond', ruim 70 geplastificeerde kaarten, een groente zadenpakket, een bloemenmengsel en materialen om in de schooltuin te werken. Hiermee lekker buiten aan de slag.	NME De Grote Rivieren
Groentetuin B-bot mat	De groentetuin: welke groenten staan erin? Hoe zien ze eruit, welk deel eten we? Allerlei soorten vragen zijn te bedenken. De kinderen sturen de B-Bot over de speciale groentetuin-b-bot mat naar het antwoord.	NME Betuwe
Boekenset Moestuiniëren	Een aantal boeken over moestuiniëren plus kookboeken op kinderniveau. Verder een aantal zoekkaarten, brochures, groente- en fruitkalender en een groentenkwartetspel.	NME Betuwe

Groei of productie van voedsel- (deels) op school		
Een appeltje te schillen Gr. 5-6	Vanuit een zintuiglijke ervaring met appels op zoek naar herkomst en groeicyclus. Leskist met bezoek aan fruitteler. (Extra: de leskist is een combinatie Taal en NME)	NME Betuwe, NME Overbetuwe
In de fruittuin Gr. 1-2	Een buitenles, met voorafgaand een kistje op school met een activiteitenmap en concrete materialen om het thema fruit in de klas uit te werken.	NDE De Hortus
Materiaalzending 'Wil ie wortel schieten' Gr. 5-6	Het onderwerp van onderzoek is (eetbare) planten: hoe ze ontkiemen en zich ontwikkelen, hoe ze kunnen verschillen en wat ze nodig hebben. Het materiaalpakket omvat onderzoeksmaterialen en een lesbeschrijving voor het onderzoekend leren.	NME Het Groene Wiel
Dierenwelzijnslessen (voedselproducerende dieren) Gr. 1 t/m 8	Leskist met digitaal programma, onderverdeeld in 4 'bouwen'. Legt een link tussen voedsel en voedselproducerende dieren. De dieren die aan de orde (kunnen) komen zijn honingbij, geit, kip, koe, konijn, varken en vis.	NME Betuwe, NME Overbetuwe, NME De Grote Rivieren
Brood beter bekeken Gr. 5-6	Met deze leskist leren kinderen hoe brood gemaakt wordt. Ze bekijken het proces van graan tot brood	NDE De Hortus
Kaas maken Gr. 5 t/m 8	De klas gaat met deze leskist zelf kaas maken. Zo ontdekken ze hoe het proces verloopt en de herkomst van aantal zuivelproducten. En daarna natuurlijk kaas proeven. Alle materialen zitten erin, zelf nog wel melk enz. aanschaffen.	Natuurcentrum Arnhem, NDE De Hortus, NME De Grote Rivieren, NME Het Groene Wiel
Materiaalzending Paddenstoelen Gr. 1 t/m 8	Met dit kweekpakket zien leerlingen hoe paddenstoelen (witte champignons) groeien. Daarna kunnen die geoogst en gegeten worden.	NME Betuwe, Kunstwerk! NME, Natuurcentrum Arnhem, NME Ulebelt, Dijkmagazijn Beuningen, NDE De Hortus, Staring Educatie

Leskist Champignons	Hoe paddenstoelen groeien en er van binnen en van buiten uitzien, dat kunnen leerlingen zelf zien en leren met dit kweekpakket in de klas. Voldoende suggesties en werkbladen.	NME De Grote Rivieren
Van graan tot brood Gr. 3 t/m 5	Leskist met veel materialen. Alle fases in productieproces van brood leren door ze zelf te doen. Malen, zeven, wannen, wegen, bakken, eten.	NME Betuwe, NME Overbetuwe, NME Liemers, Dijkmagazijn Beuningen
Vitrinekist Graan en meel Gr. 1 t/m 8	In deze vitrinekist zitten halmen, graankorrels en meel (in petri schaaltjes) van 4 verschillende granen: haver, tarwe, gerst en rogge.	NME Betuwe
Wie is de pisang? De weg van tropische producten Gr. 7-8	Het thema is de herkomst van tropische producten, de weg die ze afleggen van grondstof tot eindproduct en de beroepsgroepen die hier mee te maken hebben. Zo kijken leerlingen straks met andere ogen naar banaan, koffie, thee, cacao enz.	NME Betuwe, NME Overbetuwe, NME Ulebelt, NME De Grote Rivieren, NME Het Groene Wiel
Groei of productie van voedsel- excursies		
Boerderij-educatie Rivierenland Gr. 3 t/m 8	Excursies op land- en tuinbouwbedrijven, bij boerderijen, boomkwekers enz. Belevend leren over voedselproductie maar ook duurzaamheid, natuurbeheer enz. https://www.boerderijeducatierivierenland.nl/	NME Betuwe, NME Overbetuwe, NME De Grote Rivieren
Boerenwijs Schoolbreed	Boerenwijs: van gras naar glas met proeven van zuivelproducten.	Kunstwerk! NME, Natuurcentrum Arnhem,
Klasseboeren, Schoolbreed	Excursies op land- en tuinbouwbedrijven, bij boerderijen, boomkwekers enz. Belevend leren over voedselproductie, ook duurzaamheid, natuurbeheer enz. https://www.klasseboeren.nl/	Groenmakers

Boerderijexpeditie Oude IJsselstreek	Bezoek aan een biologisch bedrijf. Kringlooplandbouw, voedsel verwerking, streekproducten, boerderijwinkel en kennis maken met andere dieren uit de natuur rondom de boerderij	Staring Educatie
Boerderijeducatie Salland Gr. 3-8	Waar komt ons voedsel vandaan? Hoe wordt het gemaakt? Hoe ziet het leven op een boerderij eruit? Boerderijeducatie betekent beleven, leren en ontdekken waar ons voedsel vandaan komt. https://meesterboeren.nl/	NME Ulebelt)
Boerderijlessen op de Ulebelt Gr 1-6	Lessen op het terrein van de Ulebelt van de diervverzorgers. Zo maken de jongste leerlingen kennis met boerderijdieren, groep 3-4 helpt de diervverzorgers en de leerlingen van groep 5-6 leren waar ons voedsel vandaan komt.	NME de Ulebelt
Leren bij de boer Gr. 3-4	Leerlingen beleven het werk (ook de techniek) en het (dieren) leven op een biologische boerderij met koeien. En zien wat gedaan kan worden voor weidevogels.	NME Het Groene Wiel, NDE De Hortus
Veldles Appelboomgaard	Hoe groeit uit bloesem een appel?	Dijkmagazijn Beuningen
Veldles Melkvee	Zien en leren tijdens bezoek aan melkveebedrijf: welzijn koe, verzorging en melkproductie	Dijkmagazijn Beuningen
Een koekje van eigen meel Gr. 6	Les naar de molen van Harderwijk. Leerlingen verkennen de molen en maken kennis met de verschillende soorten meel en natuurlijk mogen er ook koekjes gemaakt worden.	NDE De Hortus
Bezoek aan de molen Gr. 3 t/m 8	Na deze excursie weten de leerlingen alles van de molen, malen, meel en meer! https://www.dewitttemolen.eu/	Groenmakers
Excursie Proef en Voel de Natuur Gr. 1 t/m 8	Op de Warmoes ga je van alles ontdekken! https://dewarmoes.nl/	NME Overbetuwe, Groenmakers

Kom bij de boer Gr 3 t/m 8 (boerderijeducatie Flevoland)	Boerderijlessen waarin we kinderen laten zien waar hun voedsel vandaan komt. We gaan in op thema's als duurzaamheid en biologische landbouw. Veel keuze zoals akkerbouwer, kippen-boer of bloembollenteler. https://www.kombijdeboer.nl/	NDE De Hortus
kinderhoogstambrigade	Ontdek wat een hoogstamboom is, leer hoe de bomen worden onderhouden en wat voor soorten fruit er te vinden zijn. Hoe groeit het fruit het beste, hoe smaakt het en hoe kan je het goed bewaren? De leerlingen gaan ook zelf fruit verzamelen, met behulp van plukstokken, plukmanden en raaptassen. Het verzamelde fruit gaat mee naar school.	Kasteel Doorwerth ism NME Renkums Beekdal
Aan eten of voeding gerelateerd		
Torso en orgaantwister Gr.5 t/m 8	In deze leskist zit een model met alle organen, een les om de weg die bijvoorbeeld een boterham aflegt door het lichaam uit te leggen en als evaluatie een sportieve orgaantwister.	NME Betuwe, NME Overbetuwe, NME De Grote Rivieren, NME Het Groene Wiel, NDE De Hortus
Techlab Leskist Voeding in je lichaam Gr. 7-8	diverse laboratoriumproefjes	Dijkmagazijn Beuningen
Spijvertering Gr. 7-8	Leskist over de spijsvertering	Groenmakers
Bezige bijen Gr. 5 t/m 7/8	Bijen spelen een belangrijke rol in onze voedselproductie. Zonder bijen geen graan, groenten, fruit enz. Met deze kist leren de kinderen over de relatie tussen bijen onderling, bijen en de imker en bijen en de omgeving.	NME Betuwe, NME Overbetuwe, NME Ulebelt, NDE De Hortus, NME De Grote Rivieren, NME Het Groene Wiel; Natuurcentrum Arnhem
Bijen Gr. 1-2	Veel kinderen zijn bang voor bijen. Met deze kist leren kinderen van alles en nog veel meer over de bij d.m.v. verhaaltjes, spelletjes enz. Zo raken ze hun overdreven angst kwijt.	NME Het Groene Wiel

Bijengeheimen; Gr. 1 t/m 4;	Bijen spelen een belangrijke rol in onze voedselproductie. Zonder bijen geen graan, groenten, fruit enz. De materialen in de kist nodigen de leerlingen uit om zich te verbazen over wat ze met bijen te maken hebben. M.b.v. het buitenpad en de bijbehorende activiteiten kunnen zij zich verplaatsen in een bij.	NME Betuwe, NME Overbetuwe, NME Liemers, NDE De Hortus
De bij en jij Gr. 1 t/m 4	Leskist over bijen en de relatie tussen mens en bij.	Natuurcentrum Arnhem
Gastles: imker in de klas Schoolbreed	Een imker komt in de klas (of de klas naar de imker). Hij of zij laat van alles zien van bijen en vertelt. En de kinderen vragen	NME Betuwe, NME Overbetuwe, Kunstwerk! NME, NME De Grote Rivieren
Imkerlessen Gr 3-8	Tijdens deze les leren leerlingen van alles over bijen. Na een voorbereidende les bezoekt de klas een bijenkast op de Ulebelt. Daar staat een imker klaar om samen met de leerlingen goed te kijken naar wat bijen doen, hoe ze eruit zien en hoe ze leven	NME de Ulebelt
Gastles: Bijmegen Gr. 5 t/m 8	Een imker komt in de klas (of de klas naar de imker). Hij of zij laat van alles zien van bijen en vertelt. En de kinderen vragen https://www.bijmegen.nl	Groenmakers
Excursie Bij de bij gr 5 t/m 8	Kijkje bij de Imker in de Natuurtuin + circuit met opdrachten over de honingbij	NDE De Hortus
Excursie Hof van Kaatje Gr. 1 t/m 3	Spelenderwijs kennismaken met boerderijdieren https://hethofvankaatje.nl/	Groenmakers
Excursies over bijen in de Natuurtuin Gr. 1 t/m 6	Zoemende vriendjes (gr 1-2), Bezige Bijen (gr 3-4), Vloeibaar goud (gr 4 t/m 6) https://natuurtuingoffert.nl/	Groenmakers
Excursie naar Harms Hoeve (Malden) Gr. 1 t/m 8	Belevenisboerderij https://www.harmshoeve.nl/	NME De Basteia
Boerderijschool Gr. 5-6	Een jaar lang een vast moment/tijdblok per week werken op de boerderij. Meehelpen met o.a. oogsten	Natuurcentrum Arnhem

Aanbieders: Leden van het Gelders Netwerk van NME centra
 NME = Natuur en Milieu Educatie NDE = Natuur en Duurzaamheid Educatie

Naam NME/NDC centrum:	Bezoekadres en tel.nr.:	Website en mail algemeen / educatief medewerk(st)er:
NME De Grote Rivieren	Langestraat 38, 6624 AB Heerewaarden 0487-572831	www.bcdegroterivieren.nl educatie@bcdegroterivieren.nl
NME Betuwe	Jabbok 2, 4043 NZ Opheusden (tot medio 2027); Postadres: Appelgaard 9, 4033 JA Lienden Coördinator: 06-20641777	www.nmebetuwe.nl nmebetuwe@gmail.com
NME Overbetuwe	De Park 12, 6661 NW Elst (gld) Coördinator: 06-40469609	www.nmeoverbetuwe.nl info@nmeoverbetuwe.nl
Natuurcentrum Arnhem	Ruitenberglaan 4, 6826 CC Arnhem	www.natuurcentrumarnhem.nl anneboes.louwerse@natuurcentrumarnhem.nl
Groenmakers	Langebaan 4, 6511 XJ Nijmegen 024-3297074	www.debastei.nl/groenmakers groenmakers@debastei.nl
NME Liemers Kunstwerk	tel:0850409971 Kerkstraat 27c 6901 AA Zevenaar	https://liemerskunstwerk.nl/nme/ info-nme@liemerskunstwerk.nl
NME De Ulebelt	Maatmansweg 3, 7425 NC Deventer 0570-653437	www.ulebelt.nl info@ulebelt.nl educatie@ulebelt.nl
Dijkmagazijn Beuningen	Dijk 41, 6641 LA Beuningen 024-6777000	www.dijkmagazijnbeuningen.nl dijkmagazijn@hetnet.nl

NME Renkums Beekdal	Nieuwe Keijenbergseweg 170, 6871 VZ Renkum 0317-318183	www.renkumsbeekdal.nl info@renkumsbeekdal.nl
NME Het Groene Wiel	Hendrikweg 14-B, 6703 AW Wageningen	www.groenewiel.nl info@groenewiel.nl
NDE De Hortus	Havendam 56 A, 3841 AA Harderwijk 06-34813135	www.hortusharderwijk.nl educatie@Hortusharderwijk.nl
Staring Educatie	Jonker Emileweg 11 6997 CB Hoog- Keppel, 0314- 641910	https://www.staringadvies.nl/educatie/ info@staringadvies.nl
Lingewaard Natuurlijk / Dijkmagazijn Bemmelen	Contactpersoon: Ewald Nijenhuis, coördinator schoolmoestuinen Bemmelen 0618837356	ewaldnijenhuis@gmail.com

Tips m.b.t. het thema Gezonde Voeding & Gezond Beweging op school

Bij deze tips staat géén groep-indicatie: dat kunt u het best zelf inschatten. Gebruik uw fantasie...

Subsidies: Maak er waar mogelijk gebruik van! Bijvoorbeeld via Gezonde School, JongLerenEten, Lekker naar buiten enz. Het NME centrum geeft in haar nieuwsbrieven daarvoor vaak tips. En lokale winkeliers willen soms ook dingen sponsoren.

Kijk op <https://www.smaaklessen.nl/smaaklessen/nieuws-events/smaakkalender> voor actuele data.
(Mogelijk in volgend schooljaar even zelf zoekterm Smaakkalender invoeren op Smaaklessen.nl)

Op <https://www.jonglereneten.nl/publicaties-0> vinden jullie 3 brochures m.b.t. ervaringsgericht leren. (Tips voor boerderijbezoek / Tips voor koken met kinderen / Tips voor moestuinieren)

Formeer met de leerlingen een **Keuringsdienst van Waren**. Dat kan heel breed: van de meegebrachte tussendoortjes of traktaties tot een bezoek aan een fruitstalletje, een winkel in het dorp, een restaurant enz. Stel eerst een lijst samen van “vragen en eisen” voordat de leerlingen op pad gaan. Er zijn verschillende gezichtspunten denkbaar van hygiënisch werken tot gezond/ongezond of Volgens Schijf van 5.

Bedenk samen met een lokaal restaurant een Gezond Kindermenu (zo mogelijk met lokale producten). Het moet natuurlijk ook lekker zijn.. Misschien komt de kok mee koken op school...

Wie bedenkt de **gezondste traktatie**? Het gezondste Tussendoortje, Lunch...
Uitdaging: doe dat ook eens voor kinderen met een melk- of glutenallergie..

Zoek of maak **reclameslogans** voor gezonde voeding. Of omgekeerd: ga op zoek naar (ongezonde) **Voedsel-verleiders**... Laat de leerlingen eens kritisch kijken in de supermarkt hoe en waar gezonde en ongezonde voeding / snacks enz. een plaats hebben in de vakken. Dit kan ook n.a.v. reclame op tv, folders enz. Hoe worden kinderen “gelokt” naar ongezonde voeding? (Bewustwording van kracht van reclame)

In een project over **mondverzorging** niet alleen vertellen over goed tandenpoetsen maar ook over het belang van gezonde voeding.

Een diëtist/voedingsdeskundige kan vertellen over de **Schijf van 5**. Met de leskist “De gamer en de ballerina” leren leerlingen hier ook al een en ander over.

Is er een **Avond4daagse** in het dorp? Stimuleer dat het ook een **Gezonde Avond4daagse** is met wat de deelnemers meenemen onderweg en ook wat ze daarna krijgen...

Kinderen kunnen ook thuis, in vakanties enz. aan de slag met voedsel: <https://smaakwereld.nl/>

Boeken: begin al bij de kleuters met **voorlezen** over gezonde voeding: Water drinken; Fruit eten enz. Bijvoorbeeld: Anna eet graag fruit ISBN 9789044813333 of Lekker gezond ISBN 9789044820201 Zorg dat er in de schoolbieb (veel) boeken over gezonde voeding staan. Bestel bijvoorbeeld het voorleesboek De wereld van voedsel (via <https://duurzamepabo.nl/overzicht/publicaties/>) met verhalen voor alle groepen.
Vraag: wij zijn op zoek naar titels + ISBN om een lijst te kunnen maken. Wie helpt ons??

Laat allerlei soorten groenten en fruit **zien en er aan voelen** (is tevens verrijking van de woordenschat) Naast echte groenten en fruit zijn er ook heel veel modellen. Leuk idee voor een Smaakles: geblinddoekt proeven. Probeer ook niet alledaagse soorten of vergeten groenten/fruit als schorseneren, mispels. Hierbij wat verdiepingvragen:

- Voor de kleuters: welke kleuren van de regenboog kunnen we vullen met de groenten/fruit?
- Kunnen jullie een **groenten- en fruit ABC** compleet krijgen? Hoeveel soorten kennen we?
- Waar komt de groente/fruit vandaan? (We hebben de hele wereld op ons bord)
- Wat zijn typische seizoensgroenten? Wat zijn zgn. Wintergroenten? (Bewaargroenten)

Ga eens kijken op een moestuintjes-complex (bijvoorbeeld bij grootouders), bij een agrariër (via Boerderij Educatie Rivierenland) of in een kas (zie Kalender begin april) **hoe groenten en fruit groeien**.

Moestuïneren met de leerlingen is nog veel leuker en leerzamer. Ook om met tegenslag als misoogst, vraat enz. om te leren gaan. Gebruik hiervoor de Zadenactie en Moestuinkaarten via het NME centrum. Nodig is een schooltuin, ruimte voor een geveltuin of grote (vierkante meter) bloembakken. Ideeën ook via <https://makkelijkemoestuin.nl/>

Doe mee met het online programma Smaaklessen, smaakmissies, EU Schoolfruit enz. in het lesportaal Chef!.
<https://www.smaaklessen.nl/smaaklessen/materiaal-spellen/lesportaal-chef> Het NME centrum heeft de bijbehorende leskist Smaaklessen

Doe mee met EU Schoolfruit / Groenten en fruit op school. <https://www.euschoolfruit.nl/eu-schoolfruit> Vraag hulpouders bij het klaarmaken en snijden van lastige dingen als ananas en mango. Op <https://www.smaaklessen.nl/smaaklessen> staan lekkere les- en kooksuggesties.

Het digitale programma *Dierenwelzijnslessen* legt een link tussen voedsel en voedselproducerende dieren. De dierenlessen voor groep 1 tot en met 8 zijn te vinden op: <https://groenkennisnet.nl/zoeken/resultaat/dierenwelzijnslessen?id=21066> Het NME heeft de bijbehorende materialenkist.

Wat weten de leerlingen over vegetariërs, veganisten, voedselintolerantie enz.?

Organiseer een **wereldkeuken** (met allerlei gerechten uit verschillende landen) of een opa & oma-keuken (met vergeten gerechten van vroeger). Leuk idee bijvoorbeeld rond Koningsdag, de Kleedjesmarkt, opa & oma-dag, enz.

Het Openluchtmuseum Arnhem heeft een moestuin met ‘vergeten’ groenten. Zetten jullie die ook in de moestuin of moestuinbakken? En dan smullen: <https://www.voedingscentrum.nl/nl/gezonde-recepten/receptinspiratie/de-allerbeste-recepten-met-vergeten-groente.aspx>

Hoe belangrijk zijn bijen? Organiseer een themamarkt waarin een imker iets komt vertellen over bijen houden, je honing en producten met honing kunt proeven enz. Het NME heeft veel leskisten over bijen. En 20 mei is het Wereld Bijendag..

Voor Rivierenland: We wonen in/vlak bij de Betuwe: de fruittuin van Nederland. Pluk het laaghangend fruit: ga eens kijken bij de diverse fruitstalletjes en zgn. boerderijwinkels in de regio, plant een of meerdere fruitbomen op het plein (of in leiboom-vorm tegen de gevel).

Bij het thema Voeding hoort ook Voedselverspilling, Eetproblemen als Obesitas (overgewicht)/ Anorexia en ook Biodiversiteit, Intensieve Landbouw. Kijk o.a. op <https://samentegenvoedselverspilling.nl/>

Bij Voeding denken we ook meteen aan calorieën. Hoeveel calorieën krijg je binnen als je iets eet en hoeveel kost het als je bijvoorbeeld de trap op loopt, bepaalde gymoefening of sporttoestel doet? Hoeveel verbruik je door 1 km te wandelen of te fietsen? Misschien kan de buurtsportcoach of het sportcentrum of een diëtist hierbij helpen. Denk aan relatie Voeding en JOGG (Jongeren Op Gezond Gewicht). De leskist De Gamer en de Ballerina maken zo’n ‘balans’.

Is er een mogelijkheid een Watertappunt op/bij school te krijgen? Dan is het jaarrond Kraanwaterdag.

Kalender met aansluitingsmogelijkheden bij landelijke, provinciale of regionale bijzondere momenten rondom het thema Voeding Van januari t/m december	
Dag/week/jaar van de...	Onderwijs - op school
Pasen, Kerst, Sinterklaas, Oud & Nieuw, Ramadan, Suikerfeest enz.	Op speciale dagen eten wij speciale dingen als Paaseieren, Kerststol, Pepernoten, Oliebollen enz. Is dat cultuurgebonden? Wat zit erachter? Zijn er verschillen tussen de leerlingen? Organiseer ook eens een Wereldkeuken met nieuwe Nederlanders...
Medio januari: Week van de circulaire economie	Extra aandacht voor weggooien van etensresten (voedselverspilling), composteren, moestuinieren. https://samentegenvoedselverspilling.nl/
Eind januari: Nationaal voorleesontbijt	Laat de burgemeester, wethouder of een betrokken ambtenaar voorlezen op school en een hapje mee-eten. Ga meteen het gesprek aan over gezonde voeding. https://www.denationalevoorleesdagen.nl/ Leuke tips over ontbijt vind je hier: https://www.voedingscentrum.nl/nl/zoek.aspx?categorie=recept&query=ontbijt
Eind januari: week van het brood en NK Broodbeleggen	Een week en het NK waarin het accent ligt op de veelzijdigheid en diversiteit van brood en broodbeleg. Doe mee op school en maak er iets feestelijks, uitdagends en vooral lekkers van! Kijk ook naar Smaakmissie Brood: https://voedseeducatie.nl/aanbod/lesprogramma/19
30 januari: Dag van de croissant	Deze internationale dag is ter ere van het broodje van gerezen bladerdeeg in de vorm van een halve maan. Leuk te combineren met het Nationale Voorleesontbijt
10 februari: Wereldpeulvruchtendag	Deze dag is een gelegenheid om mensen bewust te maken van de voedingswaarde van peulvruchten en hun bijdrage aan duurzame voedselsystemen en een wereld zonder honger. Welke peulvruchten kennen jullie leerlingen? Smaaklessen heeft een speciale Smaakmissie Avontuurlijke eiwitten voor groep 7-8. https://voedseeducatie.nl/aanbod/lesprogramma/45
Begin februari: warme truiendag	Een beker hete chocomel of een heerlijke stampot: daarvan word je lekker warm. Het voedingscentrum heeft heerlijke stampot-recepten
4 maart: Wereld Obesitas dag	Eten is overal! Maar hoe maak je nu goede voedselkeuzes? Volg met groep 8 de speciale les. Zoek in Chef! https://voedseeducatie.nl/aanbod/lesonderdeel/1468

le volle week in maart: Week van de afvalhelden	Je staat er vaak niet bij stil maar er moet veel werk verzet worden om ons (zwerf)afval op te ruimen. Laten we deze week geen voedsel verspillen. Doe de Smaakmissie Voedselverspilling via Smaaklessen / Chef! https://voedseleducatie.nl/aanbod/lesprogramma/44
Begin of Medio maart: Nationale week zonder vlees	Vegetarisch eten is niet saai, smakeloos of ingewikkeld. Het heeft wel impact op mens, dier en milieu. Denken jullie leerlingen er zo ook over? Vraag een diëtist/voedingsdeskundige in de klas. Maak met de klas een vegetarische lunch, eventueel met gebruik van Smaaklessen. https://www.smaaklessen.nl/smaaklessen
14 maart: World Kidney Day (Wereld Nieren Dag)	Voeding heeft direct gevolg voor onze nieren. Wat doen die nieren, hoe houden we ze gezond? Wat is dialyseren? Wat is de impact van moeten dialyseren op je leven? Misschien kent iemand een ervaringsdeskundige.. De Nierstichting geeft tips om onze nieren gezond te houden. https://nierstichting.nl/
22 maart: Wereld Waterdag	Stilstaan bij de wereldwijde waterproblematiek: schoon drinkwater en goede sanitaire voorzieningen. Acties als “Wandelen voor Water”, een gastspreker van Waterbedrijf of een leskist. Kijk ook op https://watereducatie.nl/
Medio maart: Nationale Pannenkoekendag	De dag dat basisschoolleerlingen door heel het land pannenkoeken bakken voor ouderen in de buurt. Waar komen de ingrediënten (melk, eieren en meel) vandaan? Ga op excursie via https://www.boerderijeducatienederland.nl/
Medio maart: Boomfeestdag Dag van de bossen	Tijdens de boomfeestdag kunnen ook fruitbomen geplant worden of een voedselbosje worden aangelegd. Elke school of groep een fruitboom? www.boomfeestdag.nl
Medio Maart: Dag van de Gezonde Schoolkantine	Wat leerlingen en studenten op school eten en drinken, is geen bijzaak. De schoolkantine biedt elke dag opnieuw een kans om gezond leven, leren en ontwikkelen vanzelfsprekend te maken. Extra leuk: de Schoolkantine Challenge. Kijk daarvoor op https://www.jonglereneten.nl/schoolkantinechallenge
Medio maart tot meivakantie: Moestuintjescampagne	Moestuintjes op school stimuleren, in schooltuin, geveltuintjes, vierkante meter bak of grote bloembakken. JongLerenEten Gld en NME kunnen op meerdere manieren helpen zoals met een zadenpakket, moestuinkaarten, moestuincoaches enz. Kijk voor heel veel informatie vooral ook op https://alliantieschooltuinen.nl/
Begin april: Kom in de Kas	Campagne om het publiek te laten zien wat er allemaal onder glas groeit. https://www.komindekas.nl/ Onder schooltijd koppelen met Boerderij-educatie https://www.boerderijeducatienederland.nl/

Begin april: Wereldgezondheidsdag	GGD (Gezonde School) en sportcoaches/sportcentra organiseren vaak gezonde activiteiten in het kader van Gezonde Leefstijl. Gezonde voeding is belangrijk voor een goede gezondheid. Kijk voor wat geadviseerd wordt d.m.v. de Schijf van 5 op https://www.voedingscentrum.nl/nl/gezond-eten-met-de-schijf-van-vijf.aspx .
Begin/medio april: Nationale Poepdag	Je poep kan je heel veel vertellen over je gezondheid. We doen er soms lacherig over maar we weten weinig over wat er in ons lijf gebeurt tussen voeding eten en poepen. Als je weet/ leert hoe je lichaam werkt, dan heb je daar je hele leven iets aan. https://www.mdlfonds.nl/nationale-poepdag/ Gebruik een leskist over gezondheid, het menselijk lichaam, de Torso en Orgaantwister om de kinderen te laten ontdekken hoe hun lijf er van binnen uit ziet.
Begin mei: Week van groenten en fruit	Een week waarin lekker eten van groenten en fruit centraal staat. Doen jullie mee, een week allerlei lekkere dingen eten? Gebruik ideetjes van de website https://weresmartworld.com/nl/de-week-van-de-groenten-en-fruit of m.b.v. de leskist en website Smaaklessen https://www.smaaklessen.nl/smaaklessen . Nieuwe smaken proeven voor groep 4 met https://voedseleducatie.nl/aanbod/lesprogramma/12/les/42
Medio mei: Week van de Schooltuin	Deze week is voor alle scholen met én zonder schooltuin, schooltuinondersteuners en gemeenten die schooltuinen mogelijk maken. We vieren met elkaar hoe leuk en belangrijk schooltuinieren is en inspireren anderen om ook aan de slag te gaan in de schooltuin, want schooltuinieren is een feestje! https://alliantieschooltuinen.nl/ Extra tips: https://voedseleducatie.nl/aanbod/lesprogramma/21/les/97 en https://voedseleducatie.nl/aanbod/lesprogramma/21
Begin mei: Nationale Molendag	Bij veel molens kan meel gekocht worden voor brood etc. Locaties op https://www.molens.nl/ontdek-molens/molendagen Erg leuk te koppelen met een les of leskist "Van graan tot brood". Of de Vitrinekist Graan. Smaakles op: https://voedseleducatie.nl/aanbod/lesprogramma/19
2 ^e zaterdag in mei: Dag van de Fairtrade	Organiseer een Fairtrade markt. Spiek bij Fairtrade gemeenten zoals Wageningen, Ede, Culemborg en Arnhem. Maak koppelingen met Fairtrade voeding. https://www.fairtrade.net/nl-nl/doe-mee/Campagnes/Fairtrade-Weken.html
Medio mei: Plantendag	Planten zijn belangrijk voor de biodiversiteit, denk bijv. aan de relatie bloemen en insecten. Wij mensen eten heel veel planten (groenten). Ga met de leerlingen op excursie in bos, park of dichtbij in de school(moes)tuin. Belevend leren over planten via moestuinieren en diverse materiaalzendingen van NME. Extra tip: https://voedseleducatie.nl/aanbod/lesonderdeel/259

Medio mei Biodiversiteitsdag	Wat is biodiversiteit?. Diverse natuurverenigingen als KNNV, Floron, Sovon, Vogelbescherming enz. geven op/rond deze datum excursies, lezingen, gastlessen enz. <i>Zelf even op Google zoeken naar "Biodiversiteitsdag" want elk jaar is er een geüpdatete site.</i>
20 mei: Wereld Bijen dag	Wereld Bijendag is een internationale dag om de rol van bijen en andere bestuivers voor het ecosysteem te vieren. Hoe staat het eigenlijk met onze bijen, hommels enz.? Het NME heeft veel leskisten over bijen, o.a. om de relatie bijen-imker-bestuiving-honing enz. duidelijk te maken Extra tip: https://voedseleducatie.nl/aanbod/lesonderdeel/762
1 juni: Wereld Melk Dag	Op deze dag worden alle aspecten van melk onder de aandacht gebracht en wordt stil gestaan bij de rol van melk in onze voeding. Ga op excursie via https://www.boerderijeducatienederland.nl/ , nodig een diëtist uit, kijk in de supermarkt eens in het zuivelvak. Doe de Smaakmissie Zuivel via Chef! Voor groep 3-4 of groep 5-6 m.b.v. deze links: https://voedseleducatie.nl/aanbod/lesprogramma/20 of https://voedseleducatie.nl/aanbod/lesprogramma/41 Ook interessant: https://watereducatie.nl/nieuws/waterig-melk-op-werldmelkdag
1 ^e donderdag in juni: Nationale overblijfdag	Erkenning voor de medewerkers in de Tussen Schoolse Opvang. Maar ook mooi aanknopingsmoment om te kijken hoe gezond de lunches van de overblijvertjes zijn.
Medio juni: Lekker naar de boer-weekend	De kans om op een boerdenbedrijf rond te kijken! Stimuleer ouders om te gaan met hun kinderen. www.lekkernaardeboer.nl Met de klas kun je op educatieve excursie via https://www.boerderijeducatienederland.nl/
18 juni: Internationale Picknickdag	Dit is dé dag om eropuit te trekken, te genieten van de buitenlucht en gezellig te eten in de natuur. Op school is een picknick houden vooraf een feestje om samen alles klaar te maken en daarna leuk om er samen van te genieten. Geef er een internationaal tintje aan door allerlei wereldse gerechtjes klaar te maken.
Medio juni: Week voor de gezonde jeugd	Dit is hét landelijke moment om zichtbaar te maken hoe we samen werken aan een gezonde leefomgeving en aan passende ondersteuning en zorg voor kinderen en jongeren met overgewicht. https://jogg-academy.nl/ Lekkere tips: https://voedseleducatie.nl/aanbod/lesonderdeel/1467 of een van de andere Smaaklessen
1 juli Keti Koti	Vier het afschaffen van de slavernij met o.a. deze recepten: https://voedseleducatie.nl/aanbod/lesprogramma/10/les/31

1 juli: Dag van de Komkommer	Heb je zelf komkommers in de moestuin? Ga via Boerderij-educatie naar een kwekerij van komkommers of paprika's enz. En/of doe een leuke les: https://voedseleducatie.nl/zoeken?query=komkommer
7 juli: Wereld Chocoladedag	Deze dag staat in het teken van het waarderen en genieten van een van de populairste lekkernijen ter wereld: chocolade. Het NME heeft mogelijk info over Fairtrade chocola en er is een Leskist Wie is de Pisang
13 juli: Dag van de Franse Frietjes	Friet, frites, patat: het is geel, van aardappels gemaakt en gefrituurd. En in allerlei maten en soorten. Bij een aardappelboer of in de moestuin kun je zien hoe aardappels groeien.
Medio juli: Open imkerij weekend.	Bijen zijn belangrijk voor de bestuiving van heel veel gewassen. Het NME heeft diverse leskisten over bijen. Bezoek een imkerij en ervaar wat er komt kijken bij bijen-houden. Locaties op https://www.bijenhouders.nl/
3 augustus: Dag van de Watermeloen	Watermeloenen bestaan voor 92% uit water, maar dit verfrissende fruit zit ook boordevol voedingsstoffen. Wil je naast er van eten ook er wat van weten? Kijk dan op https://nl.wikipedia.org/wiki/Watermeloen
Begin september: verspillingsvrije week	Tijdens deze week wordt iedereen uitgedaagd om zo min mogelijk voedsel weg te gooien. Dat is niet alleen goed voor het milieu, maar ook gunstig voor je portemonnee. https://samentegenvoedselverspilling.nl/verspillingsvrijeweek Hoeveel gooien kinderen weg op school (tussendoortjes, lunch enz.?) Op de site van Jong Leren Eten veel leestips: https://www.jonglereneten.nl/aan-de-slag-met-voedselverspilling
2 ^e zaterdag in september: Dag van de boerin	Waar zouden we zijn zonder deze power vrouwen?! Met de klas op bezoek bij een fruitteler, melkveebedrijf of de akkerbouwer om de hoek? Zoek in de database naar een bedrijf bij jou in de buurt!
Medio september: Appelplukdagen	Op diverse locaties kunnen burgers appels plukken. Locaties staan in lokale weekkranten en sites, dus even zoeken via Google. Excursies naar appel/fruitkwekers voor school via https://www.boerderijeducatienederland.nl/ .
4 ^e dinsdag in september: Nationale Koffiedag	Een dag die in het teken staat van ontmoeten, verbinden en creëren onder het genot van een heerlijke kop koffie! Waar komt koffie (en andere tropische producten) vandaan? Ontdek het met de Leskist Wie is de pisang?
Eind september: Bewuste Vis Week	Door te kiezen voor vis met het groene ASC- of blauwe MSC-keurmerk help je het doel: "Voldoende vis in zee en gezonde oceanen, meren en rivieren". Wat weten kinderen van vis en de visvangst? Voor groep 6 deze les: https://voedseleducatie.nl/aanbod/les/27

September/oktober: Oogstdagen en Fruitcorso	Ga kijken en meedoen bij allerlei lokale oogstfeesten. Organiseer een oogstmarkt als jullie een moestuin hebben bij school. De Betuwe is de Fruitschuur van Nederland met het Fruitcorso in Tiel. Ontdek wat lekker en goed is aan eten uit het seizoen: https://voedseleducatie.nl/aanbod/lesprogramma/10/les/31
Ergens tussen eind september en medio november: Kraanwaterdag	In Nederland hebben we het beste kraanwater ter wereld. Het is van topkwaliteit, lekker, duurzaam en gezond. De Nederlandse drinkwaterbedrijven zetten zich gezamenlijk in om het drinken van kraanwater te stimuleren. Op deze site veel leestips: https://kraanwaterdag.nl/ . Heeft jullie school al een Kraanwater-tappunt? Smaakmissie Drinken onder deze link: https://voedseleducatie.nl/aanbod/lesprogramma/16
Eind september: Europese Dag van de Paddenstoel	Via https://www.mycologen.nl/ kun je van alles te weten komen over soorten paddenstoelen en hun leefgebieden. In de klas is het leuk om een kweekpakket champignons neer te zetten en te kijken hoe die ontwikkelen. Bestellen kan via het NME.
1 oktober: internationale dag van de koffie	Je zal de eerste leraar of medewerker in het onderwijs niet zijn die zijn of haar dag doorkomt met ... heerlijke koffie! Stel je nu eens voor dat je niet enkel koffie drinkt, maar er ook les over geeft! Van hoe je een koffieapparaat schoonmaakt tot woordenschattoefeningen tot bundels over de wereldhandelsproblematiek.
Begin/medio oktober: Dutch Food Week / Week van ons eten	Allerlei evenementen rondom ons voedsel en het verhaal vertellen van grond tot mond. Hoe wordt voedsel geproduceerd, bewerkt en aangeboden. In deze week zijn ook de Burgemeestersontbijtjes. Info op https://www.jonglereneten.nl/provincie/gelderland en https://www.deweekvanonseten.nl/home/nl-nl/market/
10 oktober: Dag van de Duurzaamheid	Duurzaam, wat is dat? Meer dan alleen geen voedsel verspillen. Brainstorm er met de klas over. Met groep 8 ontdek je in deze les wat duurzaam eten is: https://voedseleducatie.nl/aanbod/les/31
16 oktober: Wereldvoedseldag	Een dag waarop je de leerlingen ervan bewust maakt dat wij in het rijke westen altijd te eten hebben in tegenstelling tot veel mensen in derde wereld landen en oorlogsgebieden. Diverse (milieu-)organisaties schenken aandacht aan een gelijkere verdeling van voedsel over de wereld, bijvoorbeeld door een wereldmaaltijd te serveren. Relatie met tropische producten als koffie, thee en cacao via de leskist Wie is de Pisang?
17 oktober: Wereld Armoededag	Als je te arm bent om elke dag voldoende en/of gezond voedsel te kopen, wat doet dat met je? https://kinderhulp.nl/nieuws/vijf-feiten-over-armoede-op-wereldarmoededag/

Medio oktober: Week van de voedselbank	Ook in Nederland leven heel veel gezinnen in armoede! Zij zijn afhankelijk van de voedselbank. De voedselbanken krijgen vaak “left-overs” van winkels, restaurants enz. Ga met kinderen eens naar de voedselbank waar uitgelegd wordt hoe het werkt...
25 oktober: Wereld Pasta dag	Wij aten in Nederland van oorsprong veel aardappels. Maar ondertussen ook steeds vaker rijst en pasta's. laat groep 7-8 van alles ontdekken via deze Smaakmissie: https://voedseeducatie.nl/aanbod/lesprogramma/22
1 november: Wereld Veganismedag	World Vegan Day is een internationale feest- en bewustwording dag waarop de voordelen van een plantaardige leefstijl voor mens, dier en milieu centraal staan. https://www.veganisme.org/wereld-veganismedag/ Een vega Smaakmissie vind je via: https://voedseeducatie.nl/aanbod/lesprogramma/45
Begin november: Nationaal Schoolontbijt	Komt de burgemeester of wethouder mee eten? Lekker gezond en van lokale bakker? https://www.schoolontbijt.nl/ Vind lekkere ontbijtlessen op https://voedseeducatie.nl/aanbod/lessen?themes%5B0%5D=15 Combineren met Dankdag van gewas en arbeid. Leskisten als Kaasmaken, Van graan tot brood enz.
1 ^e woensdag november: Dankdag van gewas en arbeid	Een aanknopingspunt is het aanleggen van een voorraad voeding om de lange winter in te gaan. En ook: van het gewas graan maken wij ons brood. Hiervoor is o.a. Leskist Van graan tot brood geschikt.
19 nov Wereld Toilet Dag	Naast gezonde voeding hoort ook normale sanitaire voorzieningen. Toch sterven wereldwijd jaarlijks 800.000 kinderen (dat zijn 70 volle klassen per dag) aan diarree. http://www.wereldtoilettag.nl/ Leen de leskist Over de pot en de put. Zo mogelijk: doe mee aan acties waarbij geld opgehaald wordt voor verbetering latrines in derdewereld landen.
5 december: Wereld Bodemdag	We staan er niet bij stil maar een gezonde bodem is het fundament voor een gezonde akker en moestuin. En daarmee van belang voor ons voedsel.
15 december: Internationale dag van de thee	Waar komt thee vandaan? Is thee gezond? Ontdek het in de Smaakmissie https://voedseeducatie.nl/aanbod/lesprogramma/16
31 december/1 januari: Oud en Nieuw	Oud & Nieuw: oliebollen en meer lekkers. Hoe komt dit eten op je bord? Wat eten en drinken mensen uit andere culturen rond de jaarwisseling? Denk ook aan Chinees Nieuwjaar enz. https://nl.wikipedia.org/wiki/Oudejaarsavond

DISCLAIMER:

Dit overzicht is met de grootst mogelijke zorg samengesteld door Annemieke Jansen van NME Betuwe. Uit de input van de NME-collega's van het Gelderse netwerk van NME-centra is het aanbod gerangschikt. Waar mensen werken, kunnen fouten worden gemaakt. Het streven is om alle informatie waar nodig of gewenst regelmatig te updaten. Stuur een mailtje naar nmebetuwe@gmail.com met correcties of suggesties en het wordt dan teruggekoppeld met de opdrachtgever Wieke Bonthuis, makelaar Jong Leren Eten-Gelderland.

Versie 2, juni 2026.